SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 2016

763/2016

Maa- ja metsätalousministeriön asetus
lampaiden ja vuohien TSE-tautien vastustamisesta

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään eläintautilain (441/2013) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden (TSE-taudit) vastustamisesta säädetään tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 999/2001 (*TSE-asetus*). Tätä asetusta sovelletaan TSE-asetusta täydentävästi toimenpiteisiin TSE-tautien leviämisen estämiseksi epäillyissä lampaiden ja vuohien TSE-tapauksissa, taudin hävittämiseksi todetuissa lampaiden ja vuohien BSE-taudin ja klassisen scrapien tapauksissa sekä lampaiden ja vuohien TSE-seurantaan.

Asetusta ei sovelleta toimenpiteisiin teurastamossa silloin, kun teurastettavaksi lähetetty lammas tai vuohi on määrätty tutkittavaksi TSE-tautien varalta.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1) *lampaalla* kaikkia Ovis-sukuun kuuluvia eläimiä, muflonit mukaan luettuina; sekä

2) *vuohella* kaikkia Capra-sukuun kuuluvia eläimiä, kääpiövuohet mukaan luettuina.

Tässä asetuksessa käytetään lisäksi käsitettä klassinen scrapie-tapaus ja epätyypillinen scrapie-tapaus siten kuin ne on määritelty TSE-asetuksen liitteessä I.

3 §

TSE-tautiin sairastuneeksi epäiltyä eläintä koskeva siirtorajoitus

Jos aluehallintovirasto päättää asettaa TSE-tautiin sairastuneeksi epäillyn lampaan tai vuohen TSE-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun siirtorajoituksen alaiseksi, rajoituksen kohteena oleva eläin on määrättävä tutkittavaksi uudelleen enintään kahden viikon pituisen määräajan kuluttua tai, jos eläin kuolee määräajan kuluessa, välittömästi eläimen kuoleman jälkeen.

4 §

Luettelo TSE-tartunnalle altistuneista eläimistä

Eläintaudin alkuperää ja levinneisyyttä koskevan selvityksen tekemisestä säädetään TSE-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa.

Jos BSE-taudin mahdollisuutta ei voida sulkea pois tai todettu tauti on klassinen scrapie, aluehallintovirasto toimittaa selvityksen perusteella laaditun luettelon tartunnalle altistuneista eläimistä ja niiden pitopaikoista Elintarviketurvallisuusvirastolle ja niille aluehallintovirastoille, joiden alueella luettelossa mainittuja eläimiä pidetään.

5 §

Toimenpiteet, kun klassinen scrapie on todettu

Jos pitopaikassa todetaan klassinen scrapie, sovelletaan taudin hävittämistoimenpiteiden osalta TSE-asetuksen liitteessä VII olevan B luvun 2.2.2 kohdan vaihtoehtoa 1. Elintarviketurvallisuusviraston tulee määrätä lampaiden ja vuohien lopettaminen, sekä raatojen ja lampaiden ja vuohien alkioiden ja sukusolujen hävittäminen suoritettavaksi tavalla, josta ei aiheudu taudin leviämisen vaaraa.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi 1 momentissa säädetyn lisäksi tai sijasta soveltaa TSE-asetuksen liitteessä VII olevan B luvun 2.3 kohdan a alakohtaa hävittämistoimenpiteiden kohdistamiseksi tartunnan saaneen eläimen edelliseen pitopaikkaan, jos tartunnan saanut eläin oli tuotu pitopaikkaan enintään kuusi kuukautta ennen taudin toteamista.

6 §

Toimenpiteet muissa pitopaikoissa, joissa on klassiselle scrapielle tai BSE-taudille altistuneita eläimiä

Elintarviketurvallisuusviraston on eläintautilain 26 §:n nojalla määrättävä klassiselle scrapielle tai BSE-taudille altistuneiden eläinten lopettamisesta ja niiden alkioiden ja munasolujen hävittämisestä pitopaikoissa, joihin klassinen scrapie tai BSE-tauti on 4 §:ssä tarkoitetun epidemiologisen selvityksen perusteella voinut levitä tai joista se on voinut levitä tartuntapitopaikkaan. Aluehallintovirasto vastaa päätöksen toimeenpanosta.

7 §

Muut BSE-taudin tai klassisen scrapien hävittämistoimenpiteet

Sen lisäksi, mitä TSE-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 6 §:ssä säädetään eläinten lopettamisesta sekä eläimistä saatujen tuotteiden hävittämisestä, Elintarviketurvallisuusviraston on eläintautilain 26 §:n nojalla määrättävä myös muut pitopaikassa olevat, BSE-taudin tai klassisen scrapien todennäköisesti saastuttamat tuotteet, sivutuotteet, aineet ja jätteet hävitettäviksi tai käsiteltäviksi siten, että niissä mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat tuhoutuvat.

Lisäksi Elintarviketurvallisuusviraston on määrättävä eläinten lopettamisen jälkeen rakennukset, joissa eläimiä on pidetty, eläinten tai raatojen kuljetukseen käytetyt ajoneuvot, eläinten hoidossa käytetyt työvälineet, varusteet ja muu todennäköisesti saastunut kalusto ja laitteisto käsiteltäväksi siten, että niissä mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat tuhoutuvat. Jos välineitä, varusteita, kalustoa ja laitteita ei ole mahdollista käsitellä siten, että niissä mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat tuhoutuvat, on ne määrättävä hävitettäviksi.

Todennäköisesti saastuneet maa-alueet on määrättävä käsiteltäviksi siten, että niissä mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat tuhoutuvat. Jos taudinaiheuttajia ei voida hävittää maa-alueilta, on niiden käyttö kiellettävä sellaiseen tarkoitukseen, josta voi aiheutua BSE-taudin tai klassisen scrapien leviämisen vaaraa. Rakennuksia, kalustoa, laitteistoa ja maa-

alueita ei kuitenkaan tarvitse määrätä käsiteltäviksi, jos pitopaikan kaikkia lampaita ja vuohia ei ole määrätty lopetettaviksi.

8 §

BSE-taudin tai klassisen scrapien hävittämistä koskevan päätöksen toimeenpano

Aluehallintoviraston tulee huolehtia, että yli 18 kuukauden ikäisistä lopetettaviksi määrätyistä eläimistä otetaan näytteitä TSE-taudin varalta tehtäviä tutkimuksia sekä tarvittaessa prioniproteiinin genotyypin määritystä varten.

BSE-taudin tai klassisen scrapien hävittämistä koskevaa päätöstä täytäntöön panevan valvontaviranomaisen tulee pitää yksityiskohtaista luetteloa hävitetystä omaisuudesta.

9 §

Eläinten tutkiminen ja pitopaikkaan kohdistettavat siirtorajoitukset

Aluehallintovirasto päättää TSE-asetuksen liitteessä VII olevan B luvun 3 kohdassa säädetyistä, hävittämistoimenpiteiden jälkeen pitopaikkaan kohdistettavista eläinten siirtoja koskevista rajoituksista sekä eläinten tutkimista koskevista määräyksistä.

10 §

Toimenpiteet, kun epätyypillinen scrapie on todettu

Jos pitopaikassa todetaan epätyypillinen scrapie, on tehtävä eläintautilain 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös, jolla kielletään lampaiden ja vuohien vieminen pois pitopaikasta muualle kuin suoraan teurastettaviksi tai lopetettaviksi.

Aluehallintovirasto päättää TSE-asetuksen liitteessä VII olevan B luvun 2.2.3 kohdassa säädetyistä eläinten tutkimista koskevista määräyksistä.

Eläintautilain 23 §:n 3 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voi koskea 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, jos lampaat tai vuohet viedään saman tilatunnuksen alaiseen toiseen pitopaikkaan. Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös on tällöin kohdistettava myös eläinten määränpäänä olevaan pitopaikkaan, ja pitopaikan eläimet on määrättävä tutkittaviksi 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

11 §

Teurastettujen lampaiden ja vuohien TSE-seuranta ja näytteenotto teurastuksen yhteydessä

Kaikki teurastettaviksi lähetetyt yli 18 kuukauden ikäiset lampaat ja vuohet, joissa on merkkejä näivettymisestä tai neurologisista oireista tai jotka on hätäteurastettu, on teurastuksen yhteydessä tutkittava TSE-tautien varalta. Seurantaan liittyvästä näytteenotosta huolehtii se valvontaviranomainen, joka eläintautilain mukaan vastaa eläintautien vastustamisesta kyseessä olevassa teurastamossa.

Eläimistä vastuussa olevan toimijan on ennen 9 §:ssä ja 10 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun tutkimismääräyksen kohteena olevan eläimen teurastamista ilmoitettava määräyksestä sille valvontaviranomaiselle, joka eläintautilain mukaan vastaa eläintautien vastustamisesta kyseessä olevassa teurastamossa. Omaan käyttöön tapahtuvasta teurastuksesta ilmoitus tehdään kunnaneläinlääkärille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään teurastusta edeltävänä arkipäivänä. Eläinten tutkimiseen liittyvästä näytteenotosta huolehtii ilmoituksen vastaanottava viranomainen.

12 §

Kuolleiden ja lopetettujen lampaiden ja vuohien TSE-seuranta

TSE-taudin varalta on tutkittava kaikki yli 18 kuukauden ikäiset kuolleet tai lopetetut lampaat ja vuohet, jotka on toimitettu käsittelylaitokseen, jonka Elintarviketurvallisuusvirasto on hyväksynyt eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015,) 34 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla. Seurantaan liittyvästä näytteenotosta huolehtii kunnaneläinlääkäri.

Vähintään 50 uuhta tai kuttua pitävällä, 1 momentissa mainitussa laissa tarkoitetulla syrjäisellä alueella sijaitsevalla tilalla vuoden aikana kuolleista tai lopetetuista yli 18 kuukauden ikäisistä lampaista tai vuohista on tutkittava TSE-taudin varalta vähintään yksi. Tilalla tarkoitetaan eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 2 §:ssä määriteltyä maatilaa, joka voi käsittää yhden tai useamman pitopaikan. Eläimistä vastuussa olevan toimijan on joko itse huolehdittava seurantaan liittyvän näytteen ottamisesta ja sen toimittamisesta Elintarviketurvallisuusvirastoon tutkittavaksi tai ilmoitettava eläimen kuolemasta tai lopetuksesta kunnaneläinlääkärille, joka huolehtii näytteenotosta ja näytteen toimittamisesta Elintarviketurvallisuusvirastoon.

Kunnaneläinlääkäri tai eläimistä vastuussa oleva toimija voi toimittaa Elintarviketurvallisuusvirastoon TSE-taudin varalta tutkittaviksi näytteitä myös muilla syrjäisellä alueella sijaitsevilla tiloilla kuolleista tai lopetetuista yli 18 kuukauden ikäisistä lampaista tai vuohista.

13 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 15 päivänä syyskuuta 2016.

Tällä asetuksella kumotaan lampaiden ja vuohien TSE-tautien vastustamisesta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (845/2013).

Helsingissä 30 päivänä elokuuta 2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Neuvotteleva virkamies Kajsa Hakulin

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ ISSN 1455-8904